

УИЛЪЯМ ШЕКСПИР

TROILUS JA
CRESSIDA

Уиљям Шекспир

Troilus ja Cressida

«Public Domain»

Шекспир У.

Troilus ja Cressida / У. Шекспир — «Public Domain»,

Содержание

Näytelmän henkilöt:	5
PROLOGI	6
ENSIMMÄINEN NÄYTÖS	7
Ensimmäinen kohtaus	7
Toinen kohtaus	11
Kolmas kohtaus	20
TOINEN NÄYTÖS	32
Ensimmäinen kohtaus	32
Конец ознакомительного фрагмента.	34

William Shakespeare

Troilus ja Cressida

Näytelmän henkilöt:

PRIAMUS, Troian kuningas.
HECTOR, |
TROILUS, |
PARIS, | hänen poikansa.
DEIPHOBUS, |
HELENUS, |
AENEAS, | Troian sotapäälliköitä.
ANTENOR |
CALCHAS, troialainen pappi, joka on luopunut kreikkalaisten puolelle.
PANDARUS, Cressidan setä.
MARGARELON, Priamuksen äpäräpoika.
AGAMEMNON, kreikkalaisten ylipäällikkö.
MENELAUS, hänen veljensä.
ACHILLES, |
AJAX, |
ULYSSES, | kreikkalaisten sotapäälliköitä.
NESTOR, |
DIOMEDES, |
PATROCLUS, |
THERSITES, muotopuoli ja törkeä kreikkalainen ilveilijä.
ALEKSANDER, Cressidan palvelija.
Troiluksen palvelija, Pariin palvelija, Diomedeen palvelija.
HELENA, Menelauksen puoliso.
ANDROMACHE, Hectorin puoliso.
CASSANDRA, Priamuksen tytär, tietäjä.
CRESSIDA, Calchaan tytär.
Troialaisia ja kreikkalaisia sotureita, ja seuralaisia.

Tapaus Troiassa ja kreikkalaisten leirissä Troian edustalla.

PROLOGI

Tapaus Troiassa on. Vihan vimmass'
On Kreikan saarist' ylväät ruhtinaat
Ateenan lahteen laivans' ohjanneet,
Kamalan sodan virkaaajia täynnä
Ja aseita. Kuuskymment'yhdeksän
Kuningaskruunun kantajaa Ateenast'
On mennyt Phrygiaan; on vannoneet he
Hävittää Troian, jonka linnass' uinuu
Helena, Menelauksen puoliso,
Ja Paris, ryöstäjänsä. Siitä sota.
Tulevat Tenedokseen, johon laivat
Syvästä ruumastansa tyhjentävät
Sotaisan lastin. Troian tantereelle
Ravakat, raittiit Kreikan miehet nostaa
Upeat telttansa. Kuus porttia
On Priamuksen kaupungissa – Chetan,
Dardanian, Thymbrian, Troian, Heliaan
Ja Antenorin – joiden vahvat pönkät
Ja kireät ja tiukat telkimet
Salpaavat Troian pojat kaupunkiinsa.
Odotus, kiihkomieltä kutkutellen
Niin Kreikan niinkuin Troian leirissä,
Jo panee kaikki vaaraan. – Prologina
Aseissa tulen,¹ en siks, että turvaan
Tekijän kynään, näyttelijän ääneen,
Vaan aineen laadun mukaan ollakseni,
Ja kerron teille vain, ett' esitys
Sivuuttaa sodan alkutapaukset
Ja keskelt' alkaa, käyden käsiks siihen,
Mik' edullisinta on näytelmälle.
Kehukaa, moittikaa: on ehto vapaa;
Hyvin tai pahoin: se on sodan tapaa.

¹ *Aseissa tulen.* Tavallisesti oli prologin esittäjä mustassa samettipuvussa, mutta tässä hän on puettuna "aineen laadun mukaisesti", s.o. haarniskaan.

ENSIMMÄINEN NäYTÖS

Ensimmäinen kohtaus

Troia. Priamuksen hovilinnan edusta.
(Troilus, aseissa, ja Pandarus tulevat.)

TROILUS.

Pois nämä aseet! Kutsu asepoika!
Miks Troian ulkopuolla taisteleisin,
Näin tuima kun on sota sisäinen?
Se troialainen, joll' on sydän vielä,
Sotahan menköön; Troilus sit' on vailla.

PANDARUS.

Tuost' eikö koskaan tule valmista?

TROILUS.

Luja Kreikan mies on, lujuudessa viisas,
Viisaudess' uljas, uljuudessa hurja;
Mut minä naisen kyynelt' epatampi,
Kesympi unta, tyhmää typerämpi,
Enemmän alla päin kuin tyttö yöllä,
Ja saamaton kuin kokematon laps.

PANDARUS.

No niin, tästä olen jo tarpeeksi sinulle puhunut; mitä minuun tulee, niin minä en siihen sen
enempää kajoo enkä siitä piittaa. Joka haluaa vehnäistä kakkua, sen täytyy odottaa jauhamista.

TROILUS.

Enkö minä ole odottanut?

PANDARUS.

Niin, jauhamista; mutta täytyy myöskin odottaa seulomista.

TROILUS.

Enkö ole odottanut?

PANDARUS.

Niin, seulomista; mutta täytyy vielä odottaa taikinan nousemista.

TROILUS.

Lakkaamatta olen odottanut.

PANDARUS.

Niin nousemista; mutta siihen tulee vielä vastaaminen, leipominen, uunin lämmitys ja
kypsentäminen; täytyypä vielä odottaa jäähtymistäkin, muuten poltat huulesi.

TROILUS.

Ei kärsiväisyys, vaikk' on jumalatar,
Vähemmän viero kärsintää kuin minä.
Priamus-kuninkaan kun pöydäss' istun,

Ja kaunis Cressida kun mieleen tulee, —
Haa, petturi! – vai tulee! – Siin' on aina.

PANDARUS.

No niin, hän näytti eilen illalla kauniimmalta kuin mitä koskaan hän tai kukaan muukaan nainen minusta on näyttänyt.

TROILUS.

Sanoa aioin vain: kun huokaus oli
Halaista, niinkuin vaaja, sydämmeni,
Niin, ettei isäni ja Hector huomais,
Ma huokauksen, – niinkuin aurinko
Selittää myrskyn – hymyn kurttuun peitin.
Mut murhe, joka teko-iloks vääntyy,
On niinkuin pila, joka tuskaks kääntyy.

PANDARUS.

Jos ei hänen tukkansa olisi hiukan tummempi kuin Helenan – vaan vähät siitä! – niin ei olisi näillä kahdella mitään väliä; mutta, mitä minuun tulee, niin on hän minun orpanani; en tahtoisi, niinkuin sanotaan, ylistää häntä; mutta soisin, että muuan olisi kuullut, mitä minä kuulin hänen eilen sanovan. En tahdo sisarenne Cassandran älyä halventaa, mutta —

TROILUS.

Oi, Pandarus! Oi, kuule, Pandarus, —
Kun sanon: "Siinä toivo meni järveen",
Niin älä kysy, kuinka monta syltä
Se syväss' on. Kun sanon: "Cressidaa
Kuin hurja lemmin", vastaat: "Hän on kaunis",
Valaen sydämmeni avohaavaan
Sen silmät, posket, tukan, käynnin, äänen;
Puheessas kättelet, oi, tuota kättä,
Min rinnall' itse valkeus on kuin muste,
Joll' oman piirtää häpeänsä; kättä,
Min hellän puristuksen rinnalla
On höyhen kova, vienoin kosketuskin
Kuin kyntömiehen koura karkea.
Noin sanot tottakin, kun minä sanon,
Hänt' että lemmin; mutta noin kun sanot,
Niin joka haavaan, jonka lempi iski,
Sa balsamin ja öljyn sijaan pistät
Sen veitsen, joka nämä haavat löi.

PANDARUS.

Minä sanon vain totuuden.

TROILUS.

Et, sinä et sano senkään vertaa.

PANDARUS.

Totta totisesti, minä en ryhdy koko asiaan. Olkoon hän, mikä on; jos on kaunis, niin sitä parempi hänelle; jos ei, niin on hänellä apukeinot omassa hallussaan.

TROILUS.

Hyvä Pandarus! Mitä tarkoitat, Pandarus?

PANDARUS.

Vaiva vaivan palkka! Hän ajattelee halpaa minusta, ja sinä ajattelet halpaa minusta; tulen ja menen, menen ja tulen, mutta vähän saan kiitosta vaivastani.

TROILUS.

Mitä? Oletko suuttunut, Pandarus? Ja minuunko?

PANDARUS.

Siksi että hän on minulle sukua, siksi hän ei ole yhtä kaunis kuin Helena; jos hän ei olisi sukua minulle, olisi hän yhtä kaunis perjantaisin, kuin Helena on sunnuntaisin. Mutta mitä minä siitä välitän? En, en välitä, vaikka hän olisi musta kuin murjaani; se on minusta yhtä kaikki.

TROILUS.

Minäkö sanon, että hän ei ole kaunis?

PANDARUS.

Minä siitä viisi, sanotko vai etkö sano. Hän on hölmö, kun jäi tänne isästään.² Menköön kreikkalaisten tykö; sen minä hänelle sanon, kun ensi kerran hänet näen. Mitä minuun tulee, niin minä en enää piittaa enkä välitä asiasta niin mitään.

TROILUS.

Pandarus, —

PANDARUS.

En, totta vieköön!

TROILUS.

Rakas Pandarus, —

PANDARUS.

Älä, älä puhu minulle mitään! Minun puolestani kaikki saa olla niinkuin on, ja sillä hyvä.

(Pandarus menee. Hätätorvea soitetaan.)

TROILUS.

Vait, julma hälytys! Vait, jylhä ääni!
Molemmiin puolin ovat narreja.
Helena liekin kaunis, noin kun häntä
Punaavat joka päivä verillään.
Mua moinen seikka taisteluun ei kutsu,
Se liian halpa mun on miekalleni.
Mut Pandarus – oi, taivaat, tätä tuskaa! —
Luo Cressidan hän yksin voi mua auttaa;
Vaan hän on kosjomieheks yhtä jyrkkä
Kuin tyttö tylyn-kaino kosinnalle.
Apollo, sano, rakkaan Daphnes kautta,
Mitä Cressida on – Pandarus – ja minä.
Oi, vuode Cressidan on Intia,
Miss' uinuu hän kuin helmi; Ilionin³
Ja hänen linnansa on välill' ärjy,

² *Hölmö, joka jäi tänne isästään.* Sh: n keskiaikaisten lähteiden mukaan – sanotaan, että hän ei Homerosta tuntenut – oli Calchas "oppinut piispa Troiassa", jonka Priamus lähetti Delphiin oraakelilta tiedustamaan, miten sota päättyisi. Apollo ennusti huonoa loppua troialaisille ja neuvoi häntä menemään kreikkalaisten puolella, jota neuvoa hän noudattikin, jättäen tyttärensä Troiaan Pandaruksen hoitoon.

³ *Ilion* on tässä Troian kuninkaallinen linna.

Levoton meri; minä kauppias;
Ja Pandarus, tuo purjemies, mun heikko
On toivoni ja luotsini ja laivani.

(Sotamelskettä. Aeneas tulee.)

AENEAS.

No, Troilus, miks' et ole taistelussa?

TROILUS.

Siks etten ole; siinä naisen vastaus,
Kun naisekast' on olla sieltä poissa.
Mit' uutta tänään taistotantereelta?

AENEAS.

On Paris mennyt kotiin; haavan sai.

TROILUS.

Sen kuka hälle antoi?

AENEAS.

Menelaus.

TROILUS.

Siis verta vuotakoon! Ei haittaa kai,
Jos Menelauksen sarvest' iskun sai.

(Sotahuutoja.)

AENEAS.

Haa, kuules! Tuoll' on leikki verratoin.

TROILUS.

Kotona paras, "voisin" jos ois "voin".
Mut leikkiin tuonne! Menetkö sa mukaan?

AENEAS.

Juur' kiireesti.

TROILUS.

Siis mennään yhtä sukaan.

(Menevät.)

Toinen kohta

Sama paikka. Katu.
(Cressida ja Aleksander tulevat.)

CRESSIDA.

Ken tuosta kulki?

ALEKSANDER.

Kuningatar Hecuba
Ja Helena.

CRESSIDA.

Ja minne?

ALEKSANDER.

Itätorniin,
Jok' yli laakson kohoo, taistelua
Näkemään. Hector, jonka mielenmaltti
On vankka niinkuin hyve, suuttui tänään,
Andromachea torui, miestänsä löi,
Ja, niinkuin sodass' oisi kotitöissään,
Ol' aseiss' ennen päivän nousua
Ja läksi kentälle, miss' itki kukat,
Jo ennustellen urhon raivotöitä.

CRESSIDA.

Ja mikä raivon syynä?

ALEKSANDER.

Huhutaan,
Ett' ylhä mies on Kreikan armeijassa,
Sukuja Hectorille, Troian verta,
Nimeltä Ajax.

CRESSIDA.

Hyvä; entä sitten?

ALEKSANDER.

Sanotaan, ett' on miesten mies *per se*,

Ja seisoo omin jaloin.

CRESSIDA.

Niinhän joka mies tekee, jos ei ole päissään, tai sairas, tai jalkoja vailla.

ALEKSANDER.

Tämä mies, nähkääs, neiti, on omakseen riistänyt kaikenlaisten eläimien luonteenominaisuudet: hän on uljas kuin jalopeura, kömpelö kuin karhu, hidas kuin elefantti; mies, johon luonto on niin kasannut mielettömyyksiä, että hänessä uljuus on narrimaisuudeksi rutistunut ja narrimaisuuden höysteeksi pantu vähän älyn särvintä. Ei ole toisella ihmisellä sitä hyvettä, josta ei hänessä olisi haametta, eikä sitä pahetta, josta ei hänessä olisi pilkkua. Hän on synkkämielinen ilman syytä ja iloinen ilman aikojaan; hänellä on kaikki puolet, mutta kaikki niin nurinpuoliset, että hän on niinkuin luuvaloinen Briareus, jolla on monta kättä, eikä yhtäkään käytettävää, tai umpisokea Argus, joka on pelkkää silmää, mutta näköä vailla.

CRESSIDA.

Mutta kuinka sellainen mies, joka minua naurattaa, saattaa Hectoria suututtaa?

ALEKSANDER.

Sanotaan, että hän eilen tappelussa kävi Hectorin kimppuun ja paiskasi tämän maahan; suutuksissaan ja häpeissään siitä ei Hector ole sen perästä syönyt eikä nukkunut.

(Pandarus tulee.)

CRESSIDA.

Kuka tuossa tulee?

ALEKSANDER.

Setänne Pandarus, neiti hyvä.

CRESSIDA.

Hector on urhea mies.

ALEKSANDER.

Jommoista ei ole toista, neiti.

PANDARUS.

Mitä? Mitä?

CRESSIDA.

Hyvää huomenta, setä Pandarus.

PANDARUS.

Hyvää huomenta, orpana Cressida. Mistä te puhutte? – Huomenta, Aleksander. – Kuinka voit, orpanaiseni? Milloin olit Ilionissa?

CRESSIDA.

Tänä aamuna, setä.

PANDARUS. Mistä te puhuitte minun tullessani? Oliko Hector jo aseissa ja lähtenyt, kun tulit Ilioniin? Helena oli kai vielä makuulla, niinkö?

CRESSIDA.

Hector oli lähtenyt, mutta Helena oli makuulla.

PANDARUS.

Niin oikein; Hector oli aikaisin jalkeilla.

CRESSIDA.

Siitä me juuri puhelimme, ja hänen vihastaan.

PANDARUS.

Oliko hän vihoissaan?

CRESSIDA.

Niin tämä tässä sanoo.

PANDARUS.

Oli oikein, oli; tiedänpä vielä syynkin siihen; kyllä hän tänään hutkii ja huijaa, sen voin heille sanoa; eikä Troiluskaan anna hänelle paljoa perään; varokoot Troilusta, voin heille sanoa senkin.

CRESSIDA.

Mitä? Onko hänkin vihoissaan?

PANDARUS.

Kuka? Troilusko? Troilus on paras mies näistä kahdesta.

CRESSIDA.

Oi, Jupiter! Sehän ei ole mitään vertaamista.

PANDARUS.

Mitä? Eikö Troiluksen ja Hectorin välillä mitään vertaamista? Tunnetko miestä, jos hänet näet?

CRESSIDA.

Tunnen, jos olen ennen hänet nähnyt ja tunnen hänet.

PANDARUS.

Hyvä; Troilus on Troilus, sen sanon.

CRESSIDA.

Siis sanotte samaa mitä minäkin; sillä varmaan hän ei ole Hector.

PANDARUS.

Ei, eikä Hectorkaan ole Troilus eräässä suhteessa.

CRESSIDA.

Oikein, kumpaankin nähden; hän on oma itsensä.

PANDARUS.

Oma itsensäkö? Ah, Troilus-parka! Jospa olisi!

CRESSIDA.

Se hän on.

PANDARUS.

Silloin menen vaikka avojaloin Intiaan.

CRESSIDA.

Hän ei ole Hector.

PANDARUS.

Omako itsensä? Ei, hän ei ole oma itsensä. – Jospa olisikin oma itsensä! No niin, tuolla ylhäällä on jumalat; aika auttaa tai kaataa.

– Ah, Troilus, ah, jos minun sydämeni olisi tuon tytön ruumiissa! – Ei, Hector ei ole parempi mies kuin Troilus.

CRESSIDA.

Pyydän anteeksi.

PANDARUS.

Hän on vanhempi.

CRESSIDA.

Anteeksi, anteeksi!

PANDARUS.

Toinen ei ole vielä siihen mittaani päässyt; toista sanot, kun se toinen pääsee siihen mittaani. Hector ei saa hänen älyään koko tänä vuonna.

CRESSIDA.

Eikä sitä tarvitsekaan, kun hänellä on omansa.

PANDARUS.

Eikä hänen ominaisuuksiaan.

CRESSIDA.

Siitä ei haittaa.

PANDARUS.

Eikä hänen kauneuttaan.

CRESSIDA.

Se ei häntä kaunistaisi; hänen omansa on parempi.

PANDARUS.

Sinä et osaa arvostella, tyttö. Itse Helenakin tässä taannoin vannoi, että Troilus, mitä ruskeaan pintaan tulee – sillä se hänellä on, se täytyy minun tunnustaa – mutta ei sentään ruskeakaan —

CRESSIDA.

Ei, vaan ruskea.

PANDARUS.

Niin totisesti, totta puhuakseni, ruskea eikä ruskea.

CRESSIDA.

Totta puhuakseni, totta eikä totta.

PANDARUS.

Hän korotti hänen ihoväriänsä yli Pariin.

CRESSIDA.

Mutta onhan Pariilla tarpeeksi väriä.

PANDARUS.

On kyllä.

CRESSIDA.

Siis Troiluksella olisi sitä liikaa. Jos hän korotti hänen väriänsä, niin on se kai heleämpää kuin tuon toisen; jos tällä on tarpeeksi väriä ja toisella vielä enemmän, niin on tämä liian tulista ylistystä sopiakseen hyvään ihoväriin. Yhtä hyvin Helenan kultainen kieli olisi voinut ylistää Troilusta hänen kuparinokkansa tähden.

PANDARUS.

Vannon luulevani, että Helena rakastaa häntä enemmän kuin Parista.

CRESSIDA.

Silloin se kreikatar totisesti on aika ilveilijä.

PANDARUS.

Olen varma, että näin on laita. Hän lähestyi häntä taannoin tuolla pyöreässä ikkunassa: – ja tiedäthän, että Troiluksella ei ole enempää kuin kolme tai neljä karvaa poskessa.

CRESSIDA.

Tosiaan, viinurinkin laskutaito jo riittäisi häthätää laskemaan ykköset yhteen.

PANDARUS.

Niin, hän on sangen nuori, ja kuitenkin hän noin vain kaapaton nostaa kolmea naulaa vaille saman verran kuin veljensä Hectorkin.

CRESSIDA.

Niinkö nuori mies, ja jo niin vanha kaappaaja?

PANDARUS.

Mutta todistaakseni sinulle, että Helena häntä rakastaa: – hän tuli ja laski valkoisen kätensä hänen halkinaiselle poskelleen, —

CRESSIDA.

Juno armahtakoon! Mistä siihen tuli halkeama?

PANDARUS.

No, tiedäthän, että siinä on kuoppa. Minusta hänen hymyilynsä kaunistaa häntä enemmän kuin ketäkään toista miestä koko Phrygiassa.

CRESSIDA.

Oo, hän hymyilee mahtavasti.

PANDARUS.

Eikö totta?

CRESSIDA.

Oo, aivan niin kuin pilvi syksyllä.

PANDARUS.

No, no, hiljaa! – Mutta näyttääkseni toteen, että Helena rakastaa Troilusta, —

CRESSIDA.

Troilus kyllä sen näyttää, jos te saatte sen toteen.

PANDARUS.

Troilusko? Hän, joka ei huoli hänestä enempää kuin minä tyhjästä munasta.

CRESSIDA.

Jos te pidätte tyhjästä munasta, niinkuin pidätte tyhjästä päästä, niin syötte kai kuoret kananpoikina.

PANDARUS.

En voi muuta kuin nauraa, kun ajattelen, kuinka hän kutitteli hänen poskeaan: – toden totta, hänellä on ihmeteltävän valkea käsi, se täytyy minun tunnustaa, —

CRESSIDA.

Kiduttamattakin.

PANDARUS.

Ja sitten hän ottaa keksiäkseen valkoista karvaa hänen poskestaan.

CRESSIDA.

Voi, vaivaista poskea! Moni ruuppa on rikkaampi.

PANDARUS.

Mutta siitäkös nauru syntyi! Kuningatar Hecuba nauroi niin, että silmät tulvivat.

CRESSIDA.

Myllynkiviä.

PANDARUS.

Ja Cassandra nauroi.

CRESSIDA.

Oli kai hillitympi tuli hänen silmänsä padan alla. Tulvivatko hänenkin silmänsä?

PANDARUS.

Ja Hector nauroi.

CRESSIDA.

Mutta mitä sitten niin miehissä naurettiin?

PANDARUS.

He, sitä valkoista karvaa, jonka Helena keksi Troiluksen poskesta.

CRESSIDA.

Jos se olisi ollut viheriä, niin olisin minäkin nauranut.

PANDARUS.

He eivät niinkään nauraneet sitä karvaa, kuin hänen sievää vastaustaan.

CRESSIDA.

Mitä hän vastasi?

PANDARUS.

Helena sanoi: "Tässä on kaksikuudetta karvaa teidän poskessanne, ja yksi niistä on valkoinen."

CRESSIDA.

Sehän oli hänen kysymyksensä.

PANDARUS.

Niin oikein; siitä ei kysymystäkään. "Kaksikuudetta karvaa", sanoi Troilus, "ja yksi valkoinen; se valkoinen karva on isäni, ja kaikki muut hänen poikiaan." – "Jupiter!" sanoi Helena, "mikä noista karvoista on Paris, minun mieheni?" – "Se sarvipää", sanoi Troilus; "nyhtäkää se pois, ja antakaa

hänelle." Ja siitä syntyi semmoinen nauru, ja Helena punastui niin, ja Paris suuttui niin, ja kaikki muut nauroivat niin, ettei ollut loppua tulla.

CRESSIDA.

Mutta nyt se tulkoon, sillä tätä on jo liian kauan kestänyt.

PANDARUS.

No niin, orpanaiseni, sanoin sinulle jotakin eilen; mieti sitä.

CRESSIDA.

Niin teenkin.

PANDARUS. Vannon, että se on totta: hän itkee sinua, niinkuin olisi huhtikuussa syntynyt.

CRESSIDA.

Ja minä kasvan hänen kyynelveljesissään, niinkuin toukokuussa nokkonen.

(Peräymissoitto kuuluu.)

PANDARUS.

Kuulkaa! Palaavat taistelukentältä. Nouskaamme tuonne ylös, ja katselkaamme, kun kulkevat tästä ohi Ilioniin. Tule, orpana, rakas Cressida-orpana!

CRESSIDA.

Niinkuin tahdotte.

PANDARUS.

Tässä, tässä; tässä on erinomainen paikka; tästä me näemme mainiosti.

Sanon sinulle kaikkien nimet, sitä mukaa kuin kulkevat ohi, mutta huomaa Troilusta ennen muita.

CRESSIDA.

Älkää puhuko niin lujaa.

(Aeneas kulkee näyttämön poikitse.)

PANDARUS. Tuo on Aeneas; eikös ole muhkea mies? Hän on Troian parhaita, sen minä sanon. Mutta huomaa Troilusta; kohta saat hänet nähdä.

CRESSIDA.

Kuka se tuo on?

(Antenor kulkee ohi.)

PANDARUS.

Se on Antenor; sukkalapäinen mies, sen minä sanon, ja sangen kelpo soturi. Hän on niitä Troian parhaita älyniekkoja, ja sievä mies ulkonäöltään. – Milloin tulee Troilus? – Kohta saat nähdä Troiluksen; kun näkee minut, niin saat nähdä että nyökkäyttää päätään.

CRESSIDA.

Antaako hän teille nyökkäyksen?

PANDARUS.

Saat nähdä.

CRESSIDA.

Jolla on, sille annetaan.

(Hector kulkee ohi.)

PANDARUS.

Tuo on Hector, tuo, tuo, näetkös, tuo! Siinä on miestä! – Niin, niin, Hector sinä! – Siinä, orpana, uhkea mies! – Oi, sinä uhkea Hector! – Näetkös, kuinka hän katsoo! Siinä on ryhtiä! Eikös olekin uhkea mies?

CRESSIDA.

Oi, uhkea mies!

PANDARUS.

Eikös olekin? Se tekee miehen sydämen oikein hyvää. Katsos noita kuhmuja hänen kypärässään! Katsos tuonne, etkös näe? Katsos: tuossa! Se ei ole mikään leikin-asia. Siinä sitä on isketty! Kestäköön sen toinen, jos voi. Ne ne vasta ovat kuhmuja!

CRESSIDA.

Ovatko ne miekan lyömiä?

(Paris kulkee ohi.)

PANDARUS.

Miekanko? Minkä hyvänsä, se on hänelle yhtä; vaikka itse paholainen tulisi, hän ei siitä piittaa. Jumal'avita, oikein tekee sydämen hyvää! – Tuolla tulee Paris; tuolla tulee Paris; katsos: tuolla, orpana! Eikös hänkin ole komea mies? Eikös olekin? – Noin vain, tuo on mainiota! – Kuka se sanoi, että hän tänään tuli haavoitettuna kotiin? Hän ei ole haavoittunut. Oi, se tekee Helenan sydämen hyvää! Ah, kunhan nyt saisin nähdä Troiluksen! – Saat kohta nähdä Troiluksen.

CRESSIDA.

Ken se tuo on?

(Helenus kulkee ohi)

PANDARUS.

Se on Helenus. – Missä ihmeessä se Troilus viipyy? – Se on Helenus.

– Ei ole varmaankaan lähtenyt liikkeelle tänään. – Se on Helenus.

CRESSIDA.

Osaako Helenus taistella, setä?

PANDARUS.

Helenusko? Ei; – osaa; taistelee jokseenkin hyvin. – Missä ihmeessä se Troilus on? – Kuules! Etkö kuule? Kansa huutaa: Troilus! – Helenus on pappi.

CRESSIDA.

Mikä luikisteli se tuolla hiipii?

PANDARUS.

Missä? Tuollako? Se on Deiphobus. – Ei, se on Troilus. Siinä, orpana, se vasta mies on! – Hm! – Uljas Troilus, ritariston ruhtinas!

CRESSIDA.

Vaiti! Hävetkää! Vaiti!

PANDARUS.

Katsele häntä; tarkkaa häntä! – Oi, uljas Troilus! – Katsele tyystin häntä, orpana; näetkös, kuinka hänen miekkansa on hurmeessa ja kypärä enemmän rouhittu kuin Hectorin? Ja katsanto sitten, ja käynti! – Oi, ihmeteltävä nuorukainen! Ei vielä täyttänyt kolmea kolmatta. Noin vain, Troilus, noin vain! Jos minulla olisi sulotar sisarena tai jumalatar tyttärenä, niin saisi hän valita kumman tahtoo. Mikä ihmeteltävä mies! – Paris? – Paris on rojua hänen rinnallaan; lyön vetoa, että Helena, jos voisi vaihtaa, antaisi silmän väliä.

(Sotureita kulkee ohi.)

CRESSIDA.

Tuossa tulee lisää.

PANDARUS.

Aaseja, hölmöjä, moukkia! Kaunoja ja akanoita, kaunoja ja akanoita!

Lientä ruoan päälle! Troiluksen silmään edessä voisin elää ja kuolla.

Älä noita katso, älä! Kotkat ovat menneet. Variksia ja naakkoja, variksia ja naakkoja! Olisin ennen Troiluksen tapainen mies kuin Agamemnon kaikkine kreikkalaisineen.

CRESSIDA.

Kreikkalaisten joukossa on Achilles, joka on parempi mies kuin Troilus.

PANDARUS.

Achilles? Kärzymies, juhta, oikea kameeli.

CRESSIDA.

No, no!

PANDARUS.

No, no? – Mitä, eikö sinulla ole älyä? Eikö sinulla ole silmiä? Tiedätkö, mikä mies on? Eikö sukuperä, kauneus, soma vartalo, puhelahja, miehuus, oppi, hienous, hyve, nuoruus, aulius ja niin edespäin ole se suola ja höyste, joka miehen maustaa?

CRESSIDA.

Niin, tuollaisen hakkeluksen, joka sopii höystöksi piirakkaan; mutta silloin onkin miehen höystö mennyt.

PANDARUS.

Sinä olet se nainen! Kukaan ei tiedä, mihin väistö-asentoon milloinkin turvaat.

CRESSIDA.

Selälläni turvaan ruumistani, älylläni turvaan juoniani, vaitiololla kunniaani, naamarilla kauneuttani ja teillä näitä kaikkia. Nämä ovat asentoni, ja varokeinoja mulla on tuhansittain.

PANDARUS.

Sanoppa yksikin niistä varokeinoistasi.

CRESSIDA.

Sitä varon teille sanoa, ja siinäpä se onkin paras varokeinoni. Jos en voi varoa pistolta sitä, mitä varoa tahtoisin, niin voin ainakin sen verran varoa, etten sano teille, miten piston sain, paitsi jos se niin turpoaa, ettei sitä enää voi peittää, ja silloin ovat kaikki varokeinotkin turhat.

PANDARUS.

No, sinä olet se!

(Troiluksen kantapoika tulee.)

POIKA.

Herrani, prinssi, tahtoisi heti teitä puhutella.

PANDARUS.

Missä?

POIKA.

Omassa kodissanne; siellä paraikaa riisuu aseitaan.

PANDARUS.

Sano hälle, poikaseni, että tulen.

(Kantapoika menee.)

Pelkään, että hän on haavoittunut; hyvästi, orpanaiseni!

CRESSIDA.

Hyvästi, setä!

PANDARUS.

Tulen takaisin tuossa paikassa, orpanaiseni.

CRESSIDA.

Mitä tuomaan, setäseni?

PANDARUS.

Lemmenlahjan Troilukselta.

CRESSIDA.

Ja sillä lahjall' aiot – parittaa. —

(Pandarus menee)

Hän valat, kyyneleet ja lahjat tarjoo,
Ja niillä toisen pyyteitä hän varjoo.
Mut Troilus mulle paljo tutump' on,
Kuin mitä näyttää peili Pandaron.
Toki emmin. Enkel' anottaiss' on nainen,
Ja sitten tyhjää: hetken ilo vainen.
Et paljon tiedä, jos et tiedä, tyttö,
Ett' yltyy halutessa lemmen syttö,
Ja että palavampi aina mies
On saamattaan, kuin saavansa jos ties.
Minulle lempi antoi ohjeen korjan:
Jos myönnät, herran saat, jos kiellät, – orjan.
Mua uskollinen lempi johdattaa,
Mut sit' ei silmistäni nähdä saa.

(Menee.)

Kolmas kohta

Kreikkalaisten leiri. Agamemnonin teltan edusta.

(Torventoituksia. Agamemnon, Nestor, Ulysses, Menelaus y. m. tulevat.)

AGAMEMNON.

Te, ruhtinaat,
Mist' on tuo tuskan kelta poskillanne?
Se suuri esilause, jolla toivo
Kaikk' alkaa askareemme päällä maan,
Kutistui tyhjiin. Haitakkeita karttuu
Suursuuntaisimpain urotöiden suoniin,
Kuin pahkat, liian nesteen virtauksesta,
Pilaavat ylvään kuusen, kutistain
Sen solut, että kieroksi se kasvaa.
Eik' uutta meille tämä pettymys,
Ett' yhä seisoo Troia, vaikka sitä
Jo kahdeksatta vuotta piiritämme;
Kosk' entisetkin sotaretket kaikki,
Joist' aikakirjat kertoo, ovat nurin
Ja myttyyn menneet vastoin tarkoitusta
Ja sitä mielikuvaa, jonka niistä
On turhaan toivo luonut. Miks siis, prinssit,
Punastuin toimiamme katselette,
Häveten niitä, vaikka tämän viivyn
Vain suuri Zeus sai aikaan koitellakseen,
Kuink' uuras ihmisten on kestävyys?
Sen kultan puhtautt' onnen hymyillessä
Et huomaa, jolloin pelkuri ja uljas,
Viisas ja hupsu, oppinut ja tyhmä,
Tyly ja hellä, kaikk' on yhdenlaiset.
Mut onnen otsalla kun myrskyt riehuu,
Erotus silloin jättipohtimellaan
Ravistaa kaikki, välppää kaunat pois;
Täyspainoiset ja valiot vain jäävät
Hyveestä rikkaina ja puhtaina.

NESTOR.

Kumartain pyhää valtaistuintasi,
Suur' Agamemnon, viime sanas Nestor
Vakuuttaa tahtoo. Onnen voittaminen
Se miestä koittaa. Kun on meri tyyni,
Niin venhokin sen sulo-parmailla
Soluvi rinnan suurten laivain kanssa.
Mut kun tuo tappelija Boreas
Saa lauhan Thetiin suuttumaan, niin, katso,

Tukeva haaksi halkoo vesivuoret
Ja kahden marjan elementin kesken
Niin hyppelee kuin Perseuksen ratsu.
Miss' on nyt korska venho, jonka heikot
Ja ohukaiset laidat voiman kanssa
Tek' äsken kilpaa? Satamaan on mennyt,
Jos sit' ei ole hörpännyt Neptunus.
Näin onnen myrskyssäkin tositarmost'
Erottuu valhetarmo; päivänpaisteess'
Enemmän karjan haittana on paarma
Kuin tiikeri; mut murskaava kuin myrsky
Kumaraan painaa pahkuraiset tammet
Ja suojaa etsii karpäset, niin silloin
Olento uljas, raivon kiihtämänä,
Saa raivomielen, soittaa myrskyn virttä
Ja onnen toraan ärjyy.

ULYSSES.

Agamemnon,
Suur' valtias, sa, Hellaan ponsi, tarmo,
Väkemme sydän, sielu, ainut voima,
Joss' yhdistyä tulis kaikkein mieli
Ja kaikkein tahto, – Ulysesta kuule.
Vaikk' aivan hyväksynkin puheenne —

(Agamemnonille.)

Sun, jonka arvon, mahdin eessä nöyrryn,

(Nestorille.)

Ja sun, jonk' iäkkyyttä kumarran —
Puheenne nuo, joist' on niin ylväs toinen,
Ett' Agamemnon vois ja Hellaan käsi
Sen vaskeen piirtää, – toinen samanmoinen,
Jonk' arvon-Nestor hopeaan vois juottaa
Ja ilmasiteill', yhtä lujilla
Kuin taivaan napa, kaiken Hellaan korvan
Näin kieleens' älykkääseen kiinnittää, —
Niin suvaitkaatte toki, – sinä, suuri, —
Ja sinä, viisas. – Ulysesta kuulla.

AGAMEMNON.

Ithakan prinssi, puhu; yhtä varmaan
Ei tyhjää puhetta ja turhaa sanaa
Sun suustas lähde, kuin on tietty että

Thersiteen riettaan koirankidasta
Ei äly, tieto eikä soitto soi.

ULYSSES.

Tuo yhä ylväs Troia oisi maassa
Ja Hectorinkin miekka herraton,
Jos näit' ei oisi syitä:
Lamassa kaikk' on valtajärjestys;
Niin monta kuin on Kreikan telttaa tuossa
Lutona kentällä, niin monta myös on
Lutoa eriseuraa keskessämme.
Jos päällikkö ei ole niinkuin pesä,
Johonka kaikki medentuojat kertyy,
Niin mistä mettä? Naamioitse arvo,
Niin naamariss' on kehnoin yhtä kaunis.
Jo taivaat, tähdet ja tää keskus, maakin,
Ne arvon tietävät ja paremmuuden,
Asennot, kiertoajat, suhteet, vuorot,
Tavat ja toimet, kukin paikkansa.
Siks aurinko, tuo loisto-planeetta,
On ylhän matkan päässä istuimellaan
Muist' erillään; sen terveellinen silmä
Parantaa pahan tähden turmakatseen
Ja pitää ohjissaan kuin valtakäsky
Hyvän ja pahan. Mut jos planeetat
Sekaisin harhaisivat, ristiin rastiin,
Mitk' ennusmerkit, rutot, kapinat,
Maanjäristykset, merenmyllerrykset,
Mik' ilmanmelske, mullistus ja kauhu
Hajoittais, raastais, pirstais, juurta jaksain
Hävittäis yhteen-vihittyjen valtain
Sovun ja rauhan! Oi! kun horjuu arvo,
Tuo kaikkein suurten suunnitelmain vipu,
Niin toimi potee. Kuinka yhdyskunnat.
Ammattiseurat, oppineiden luokat,
Etäisten rantamaiden välikauppa,
Esikois-oikeudet ja suku-edut.
Iän, kruunun, vallan, opin etuudet
Pysyisi voimass ilman arvoa?
Pois arvo vie, se soiton kieli sorra,
Niin soraäänät soivat; kaikki kääntyy
Toistansa vastaan; suluss' olleet vedet
Povensa nostaa yli äyräittänsä
Ja nielauksess' ahmaa vankan maan;
Väkevä tulee heikon käskijäksi;
Isänsä tappaa hurja poika; voima
On oikeutta; niin, oikeus ja vääräys —
Nuo, joiden iki-riitaa laki valvoo, —

Nimensä menettävät, samoin laki.
Näin kaikk' on väkivaltaa; väkivalta
Käy mielivallaks, mielivalta himoks;
Ja himo, mailman susi, – apureinaan
Niin väkivalta niinkuin mielivalta, —
Maailman nielee saaliinaan ja vihdoin
Syö itsensäkin. Suuri Agamemnon,
Tuollainen sekasorto tukahduksen
On seuraus, jos arvo kuristetaan.
Ja tämä arvon halveksinta aina
Käy taapäin askeleen, kun koittaa nousta.
Päämiestä pilkkaa se, ken häntä porrast'
On alempana; tätä seuraava,
Ja seuraava taas tätä; aste asteelt',
Ens' askeleesta esimestä vastaan,
Näin tauti kasvaa, kateen kuumeeks yltyy,
Vert' imeväksi, kalvaaks kilpailuksi;
Ja tämä kuume, eikä oma tarmo,
On Troian turvana. Siis Troian vahti
On meidän heikkous, ei sen oma mahti.

NESTOR.

Ulysses ilmaissut on älykkäästi
Sen kuumeen, jota meidän voimat potee.

AGAMEMNON.

Kun taudin luonteen olet keksinyt.
Niin mikä rohdoksi?

ULYSSES.

Tuo suur' Achilles,
Jonk' yleinen on huuto julistanut
Väkemme ponneksi ja jäntereeksi,
On saanut korvat täyteen maineen ilmaa
Ja, arvoons' ihastuen, teltassaan
Vain loikoo, ilkkuin töitämme. Patroclus
Samassa rypee vuoteessa ja laskee
Rivoja sutkiansa pitkin päivää;
Eleillä naurettavan kömpelöillä —
Joit' ilkamus se sanoo matkinnaksi —
Meit' osoittelee; usein, Agamemnon,
Ylevää majesteettiuttas ilkkuu;
Kuin näyttelijä-kolho, – jonka äly
On polvitaipeessa ja jolle hauskaa
On kuulla haastelua puisevaa,
Jot' askeleet ja sillan palkit pitää, —

Hän surkeasti liioitellen matkii
Sun suuruuttasi; ääni hällä on kuin
Hallenneen kellon, puhe kangertaa,
Niin että jos sen karjuis suustaan Typhon,
Se liialta jo tuntuis. Tuota rupaa
Achilles-julku, patjall' oikoillen,
Povensa pohjast' isoon ääneen nauraa:
"Sep' oivaa! – Ilmi Agamemnon! Matki
Nyt Nestoria, ry'i, näpli partaas,
Kuin hänkin puhett' alkaissaan." Työn tekee;
Se vastaa niinkuin pohja etelää
Ja sopii niinkuin Vulcanus ja Venus.
Achilles-jumala vain huutaa: "Oivaa!
Ilmetty Nestor! Matki nyt, Patroclus,
Kuink' öisessä hän häikäss' asestautuu."
Ja silloin kaikki vanhan heikkoudet
Ivaksi tehdään: kuinka yskii, rykii
Ja koperoi kuin rampa kaulustaan,
Jot' ei saa hakaan. Ritar' Uljas nauruun
On kuolla, huutaa: "Riittää jo, Patroclus;
Tuo teräksestä kylkiluut, ma muuten
Ilosti pakahdun." Näin kaikkein meidän
Ominais-tavat, kyvyt, luonnonlahjat,
Yleiset ansiot ja yksityiset,
Työt, suunnitelmat, käskyt, valmistukset,
Kehotteet taisteluun ja rauhan hankkeet.
Häviö, voitto, tosi, valhe, kaikki
On tämän parin ivan-aineena.

NESTOR.

Ja näiden kahden esimerkki – jotka,
Niinkuin Ulysses sanoo, huhu kruunaa
Jo vallan loistolla – se moneen tarttuu.
Ykspäinen Ajax on ja viskoo päätään
Ja uhmailee niin kuin tuo harteva
Achilleskin; jää telттаansa kuin hänkin;
Kestitsee puolueita; sotaa moittii
Kuin mikä oraakeli; ja Thersiteen,
Tuon konnan, joka herjaa lyö kuin rahaa,
Likaamaan panee meitä kommillaan,
Pilaamaan, heikontamaan asemaamme,
Vaikk' ilmankin jo vaara ahdistaa.

ULYSSES.

On politiikka heistä pelkuruutta,
Sodassa älyn turhaks katsovat,
Varullisuutta moittivat, ei mikään

Pait nyrkki kelpaa. Tyyni hengen toimi,
Jok' arvaa, kuinka mont' on lyöpää kättä,
Kun tarve vaatii, ja jok' uuraalla
Älyllä tutkii vastustajan voimaa,
Se heist' ei sormen arvoista, – on muka
Tohua, kynäsotaa, laiskan työtä;
Niin että murrin, joka muurit ruhjoo
Jykeillä, kieppuvilla painoillaan,
On arvokkaampi rakentajan kättä
Tai niitä, jotka tarkall' älyllään
Panevat taitavasti koneen käymään.

NESTOR.

Jos se on totta, niin Achilleen ratsu
On monen Thetiin pojan arvoinen.

(Torventoitus kuuluu.)

AGAMEMNON.

Haa! Mistä toitus? Katso, Menelaus.

MENELAUS.

Troiasta.

(Aeneas tulee.)

AGAMEMNON.

Mitä täältä etsitte?

AENEAS.

Tää suuren Agamemnoninko telttä?

AGAMEMNON.

Tää.

AENEAS.

Airuen ja prinssin sallitaanko
Kuninkaan korviin tuoda hyvät tiedot?

AGAMEMNON.

Paremmen turvan kuin Achilleen käsi
Suo kaikki Kreikan päät, jotk' yhteiseksi
Sanovat pääkseen Agamemnonia.

AENEAS.

Hyvä lupa, vahva turva! Mutta kuinka
Voi hänen valtakatseillensa outo
Erotaa hänet muista kuolevista?⁴

AGAMEMNON.

Mitä?

AENEAS.

Niin vain siksi kysyn, että voisin
Omistaa hälle kunnioitukseni
Ja nostaa poskilleni punastuksen
Niin siveän kuin Koitar, kun se nuoreen
Luo Phoiboon kainon katseen. Kuka on
Se valta-jumala ja miesten pää?
Ken on se suuri, ylväs Agamemnon?

AGAMEMNON.

Tuo Troian mies meit' ivaa, taikka ovat
Siroja hovikoita troialaiset.

AENEAS.

Siroja hovikoita, lempeitä
Kuin enkelit; niin rauhass' ovat aina;
Mut sotia jos tulee, heill' on sappi,
Käs' luja, vahvat jänteet, kelpo miekat,
Ja, jos suo Jupiter, ei miehuudessa
Heill' ole vertaa. Mutta vait, Aeneas!
Vait, troialainen! Sormi huulille!
Menettää kaiken arvon kehun sana,
Jos kehuttu on itse kehuja,
Mut vihamies jos vasten mieltään kiittää,
Niin saamme kirkkaan ikimaineen niittää.

AGAMEMNON.

Aeneas nimennekö, Troian mies?

AENEAS.

Niin, Kreikan mies.

⁴ Kuinka — — outo Eroittaa hänet muista kuolevista. Aeneas ja Agamemnon ovat tavanneet toisensa vain aseissa ja kypäränsilmikko silmillä.

AGAMEMNON.

Mik' asianne?

AENEAS.

Anteeks,
Se Agamemnonin on korvaa varten.

AGAMEMNON.

Hän Troiasta ei mitään salaa kuule.

AENEAS.

En tulekaan ma tänne kuiskaamaan;
Ma räikkätorvell' avaan hältä korvat
Ja panen käymään huomion, ja sitten
Ma puhun.

AGAMEMNON.

Puhu vapaasti kuin tuuli;
Nyt Agamemnonin ei makuu aika;
Ja jotta tiedät, ett' on valveilla,
Hän itse sanoo sen.

AENEAS.

Siis vaski-äänes
Kajauta, torvi, kautta kählään leirin,
Ja Kreikan joka urhon anna kuulla,
Ett' ääneen Troia lausuu, mitä aikoo.

(Torventoitus.)

Suur' Agamemnon! Prinssi Troiass' on, —
Sen nimi Hector, Priamuksen poika, —
Jonk' on tää pitkä, veltto aselepo
Jo ruostuttanut. Mun hän tänne laittoi
Sanomaan näin: Kuninkaat, prinssit, herrat!
Jos kreikkalaisten parhaimmiss' on ketään,
Ken kunnialle lepons' altistaa,
Ken mainett' etsii eikä vaaraa pelkää,
Ken tuntee voimansa, mut arkuutt' ei,
Ken armastaan ei lemmi sanoin yksin, —
Ei valhevaloin, joita huulin vannoo —

Vaan kaunottarens' arvon tohtii muussa
Kuin lemmen painisilla julistaa,
Sen kaksintaisteluun ma vaadin. Hector,
Näet, Kreikanmaan ja Troian miesten nähden
Todistaa tahtoo – koittaa ainakin – ,
Ett' ehomp' on ja taatump' eukko hällä,
Kuin mitä koskaan sylii Kreikan mies.
Jos teiss' on miestä lemmess' uskollista,
Niin leirinne ja Troian muurin väliin
Huomenna hänet torvi taistoon kutsuu.
Jos saapuu ken, niin kiittää häntä Hector;
Jos ei, niin sanoo Troiaan palatessaan,
Ett' ahavoittuneet on kreikattaret,
Ei keihään-iskun arvoiset. Se siitä.

AGAMEMNON.

Tuo lempijäimme tietoon saatetaan;
Sen mielistä jos tääll' ei lie, niin kotiin
Ne kaikki jäi. Täss' ollaan satureita;
Ja pelkuriks en sitä väittää emmi,
Ken lempinyt ei ole eikä lemmi.
Mies lempiharras esiin astukoon;
Jos muit' ei ole, itse valmis oon.

NESTOR.

Ja sano Nestorista, joka oli
Jo täys mies, Hectorin kun isoisä
Viel' imi rintaa: hän on vanha nyt;
Mut jos ei meidän miehiss' ylimystä,
Jok' intomielin puoltais armastaan,
Niin sano, että kultakypärään
Ma hopeaisen peitän partani,
Käsvarren kuivan puen rautahihaan
Ja näytän hälle, ett' ol' eukkoni
Somempi hänen mummoaan ja kaino
Jos kukaan. Hänen nuoruutensa merta
Ne vastaa kolme tilkkaa vanhan verta.

AENEAS.

Varjelkoon moisest' epänuoruudesta!

ULYSSES.

Amen!

AGAMEMNON.

Kätenne, jalo prinssi Aeneas!
Aluksi saatan teidät telттаamme.
Achilles saakoon kuulla sanomanne
Ja telтта teltalt' ylimykset kaikki.
Te jalon vihollisen vieraaks tänne
Pitoihin jääkää ennen lähtöänne.

(Kaikki menevät paitsi Ulysses ja Nestor.)

ULYSSES.

Nestor, —

NESTOR.

Niin, mitä sanookaan Ulysses?

ULYSSES.

Mull' aivoissani siittymässä on aatos;
Te olkaa aika, joka muovaa sen.

NESTOR.

Mik' aatos?

ULYSSES.

Tämä: tylppä kiila halkoo
Visaisen pölkyn; röyhkeyden luste,
Jok' uhkeass' Achilleessa jo täysin
On kypsynyt, se täytyy niittää pois;
Sen ruuhka muuten leviää ja versoo
Ja peittää meidät kaikki.

NESTOR.

Niin, mut miten?

ULYSSES.

Tuo haasto, jonka uljas Hector laittoi,
Vaikk' oli yleinen sen sananmuoto,
Tarkoitti etupäässä Achillesta:

NESTOR.

Tarkoitus selvä on, kuin kokonaisuus,

Jok' yksiköist' on pienist' yhdistetty.
Jos tämä julaistaan, niin vannon, että
Achilles, vaikk' ois aivons' yhtä kuivat
Kuin Libyan hiekka, – kyllin kuivat ovat,
Apollo tietköön! – nuolen nopeudella
Ja tuokiossa huomaa, että häntä
Se tähtää haasto Hectorin.

ULYSSES.

Ja ajaa hänet toimeen, niinkö?

NESTOR.

Niin,
Ja parast' oiskin. Kuka, pait Achilles,
Vois Hectorilta kiistää kunniata
Ja mainetta? Vaikk' oiskin kaikki pilaa,
Niin paljo riippuu tästä kokeesta.
Täss' älyäisi Troian maajas maku
Jo meidän maineen nousun. Usko pois,
Tään hullun kiistan mukaan arvoamme
Vastedes arvioidaan. Sillä tulos,
Vaikk' yksityistä koskee, yleisenkin
On hyvän taikka pahan mittapuuna;
Ja moinen näytelehti – vaikk' on rahtu
Vain koko kirjaan nähden – lapsen hahmoss'
Esittää, mikä jättiruho tästä
On nousemassa. Meidän valikoimaks
Hectorin kilpailija otaksutaan;
Ja vaali, yhteismielen ilmaisuna,
Perustuu ansioon; se kaikkein hyveist'
Ikäänkuin ydinmehuks kiehittää
Tuon yhden miehen. Hän jos alle joutuu,
Kuink' eikö paisu miehuus voittajissa,
Terästäin heissä itseluottoa!
Jos tätä autetaan, niin joka jäsen
On ase yhtä tehokas, kuin koskaan
Sen käyttämä on miekka taikka jousi.

ULYSSES.

Anteeksi suokaa: – Hectoria vastaan
Achilles ei saa mennä. Näyttäkäämme
Kuin saksat ensin huonoin tavaramme;
Se ehkä ostetaan; jos ei, niin näyttää
Paremmen kiilto vielä paremmalta.
Ei sallia saa koskaan, ett' Achilles
Ja Hector kilpailemaan joutuvat;

Häpeä tästä koitukoon tai maine,
Niin kaksi kummaa seuraa kumpaakin.

NESTOR.

Ja mitkä? Niit' ei näe vanhan silmä.

ULYSSES.

Se maine, mink' Achilles sais, se kaikkein
Tulisi osaks, jos ei pöyhkä ois hän.
Mut liiaks on jo hävytön; ja ennen
Saharan auringossa kärventyisin
Kuin hänen silmäins' ivan poltteessa,
Jos Hectorin hän voittaa; jos taas kaatuu,
Niin parhaan sankarimme häpeään
Nimemme särkyisi. Ei, arpokaamme
Ja keinoilkaamme niin, ett' Ajax-kolhon
Osaksi arpa lankee. Meidän kesken
Hänelle antakaamme etuarvo;
Se tekee hyvää suuren Myrmidoonin,⁵
Jok' ahmii suosiota; harja laskee,
Jok' ylpeämp' on taivaan kirjokaarta.
Jos tyhmä Ajax voittaa, silloin häntä
Kehumme kilvan; vaan jos menettää,
Jää meille aina maine, ett' on meillä
Uroja parempia. Kuinka käykin,
Niin juoni tarkoittaa vaan sitä seikkaa,
Achilleelta ett' Ajax siivet leikkaa.

NESTOR.

Ulysses,
Jo alan neuvojesi makuun päästä,
Ja heti niitä Agamemnonille
Vien maistimiksi. Hänen luokseen joutuin!
Noin toinen koiria tukkii toisen suun,
Kun syötiks heität kateuden luun.

(Menevät.)

⁵ Myrmidoonit, Thessalian kansakunta.

TOINEN NÄYTÖS

Ensimmäinen kohtaus

Kreikkalaisten leiri.
(Ajax ja Thersites tulevat.)

AJAX.

Thersites!

THERSITES.

Agamemnon, niin, – mitä, jos hänessä olisi äkämää? Koko mies täynnä, yltä yli, päästä jalkaan?

AJAX.

Thersites!

THERSITES.

Ja nämä äkämat juoksisivat märkää? – Eikö silloin koko päämies olisi juoksusta märkä? Eikö se olisi oikein pakkopaise?

AJAX.

Koira!

THERSITES.

Silloin hänestä lähtisi jotakin; nyt en näe niin märkääkään.

AJAX.

Sinä emäsuden penikka, etkö kuule? No, tunne sitten!

(Lyö häntä.)

THERSITES.

Kreikkalainen rutto sinut syököön, senkin sekarotuinen härkäpää!

AJAX.

Puhu sitten, senkin homehtunut hapantaikina, puhu, taikka minä sinut koreaksi leivon.

THERSITES.

Ennen minä haukun sinut älykkääksi ja hurskaaksi; mutta varon, että hevosesi pikemmin voisi oppia puheen, kuin sinä ulkomuistilta rukouksen. Lyödä sinä osaat, etkös osaakin? Raavas-rutto sinut syököön konintapoinesi!

AJAX.

Myrkkysieni! Sano, mitä on julistettu.

THERSITES.

Luuletko, että olen tunnoton, kun noin minua lyöt?

AJAX.

Mitä on julistettu?

THERSITES.

Että sinä olet narri, arvaan ma.

AJAX.

Varo, sinä piikkisika, varo! Sormiani syhyttää.

THERSITES.

Jospa sinua syhyttäisi kiireestä kantapähän, ja minä saisin sinua kynsiä! Tekisin sinusta inhottavimman ruven, mitä Kreikanmaassa on nähty. Kun partioretkillä liikut, niin lyöt yhtä laiskasti kuin toisetkin.

AJAX.

Julistus, sanon minä!

THERSITES.

Torut ja soimaat joka hetki Achillesta; ja kadehdit hänen suuruuttaan niinkuin Cerberus Proserpinan kauneutta, oikeinpa haukutkin häntä.

AJAX.

Rouva Thersites!

THERSITES.

Voisit häntä lyödä.

AJAX.

Möykky!

THERSITES.

Hän sinut rutistaisi ruhjoksi nyrkillään, niinkuin merimies rouhentaa korpun.

AJAX.

Äpärä penikka!

(Lyö häntä.)

THERSITES.

Jatka, jatka!

AJAX.

Noidan jakkara!⁶

THERSITES.

No, jatka, jatka, herra härkää! Sinussa ei ole enempää aivoja kuin minun kyynärpäässäni. Aasintamma sinua kaitkoon, senkin rupinen aasipukari! Olet täällä muka troialaisia nutistamassa; mutta niiden arviosta, joilla on vähänkään älyä päässä, olet myyty ja hukattu kuin barbaarilainen orja. Jos yhä minua piekset, niin alan minä kantapäästäsi ja sanon tuuma tuumalta, mikä olet, senkin sisukseton möhkö!

AJAX.

Koira sinä!

THERSITES.

Mokoma rupiruhtinas!

AJAX.

Rakki sinä!

(Lyö häntä.)

THERSITES.

Mars'in tolvana! Jatka, senkin kolho, senkin kameeli, jatka, jatka!

(Achilles ja Patroclus tulevat.)

⁶ *Noidan jakkara.* Tuolin tapainen kidutuskone, johon Englannissa noidat sidottiin, kun tahdottiin pakottaa heitä tunnustamaan.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.